

b³

Amaró
**La meva família,
una gran família**

índex

3. La meva família, una gran família	5
3.1 Descripció de l'activitat: Models familiars, antics i nous es donen la mà	8
Fitxa: Models familiars, antics i nous es donen la mà	12
3.2 Descripció de l'activitat: Gent gran, biblioteques humanes	14
Fitxa: Gent gran, biblioteques humanes	18
3.3 Descripció de l'activitat: Famílies en xarxa	20
Fitxa: Famílies en xarxa	24
3.4 Descripció de l'activitat: Calculem els beneficis familiars	26
Fitxa: Calculem els beneficis familiars	30
3.5 Descripció de l'activitat: Hi ha més probabilitats de...	34
Fitxa: La roba que està de moda	36
3.6 Descripció de l'activitat: Com ho combinem?	38
Fitxa: Com ho combinem?	40

3. La meva família, una gran família

La família, dins el poble gitano, adquireix una importància clau en l'organització tant de la vida social com de la privada. De fet, és un dels seus valors més arrelats.

En contraposició a la crisi actual del model tradicional de família propi de la cultura hegemònica, per a la població gitana no existeix una família nuclear moderna que estigui en crisi, sinó una família extensa que segueix mantenint tot el seu significat.

Una xarxa de xarxes és l'estructura a què respon una família extensa, composta tant per persones amb lligams de sang com també per tota una xarxa de persones que escullen formar-ne part a partir d'altres tipus de vincles. En aquest sentit, d'una banda hi ha les interaccions i els compromisos de les amistats, i de l'altra, les accions més relacionades amb les tradicions, com els batejos i les bodes, mitjançant els quals les persones decideixen passar a formar part de la família com a madrina, padrí, etc.

Aquesta xarxa de xarxes no pertany a un territori concret, sinó que les relacions afectives, a causa de l'elevada mobilitat del poble gitano, es donen en diferents punts geogràfics i en diferents àmbits de la vida de les persones. Entre els membres del

poble gitano, aquesta realitat ha convertit el diàleg i la comunicació en el vehicle de la seva organització i les seves relacions socials.

En aquest bloc es treballen els valors de la família gitana dins el marc del respecte a totes les opcions de vida i convivència, que cada vegada són més diverses. El valor de la infància com a futur i el respecte a les persones grans són dues grans qüestions; així doncs, els principals conceptes que treballarem en el bloc de la família gitana són els següents: l'organització familiar gitana es configura en xarxes de suport i solidaritat en què els membres, per més lluny o a prop que estiguin, enforteixen els seus vincles i sovint són el nucli per al treball i la vida.

Per tant, les activitats que s'emmarquen en aquest bloc són:

- 3.1 Models familiars, antics i nous es donen la mà: Amb diferents recursos (textos i imatges) s'introdueix la realitat de diversos models familiars i la convivència entre ells.
- 3.2 Gent gran, biblioteques humanes: Les persones grans són molt respectades dins el poble gitano, ja que són portadores d'un gran saber cultural i vivencial que és un referent per a tots els membres de la família. L'activitat aporta testimonis d'aquests valors, que també fan repensar la consideració que es dona a la gent gran a la societat majoritària.
- 3.3 Famílies en xarxa: Es tracta d'un joc de rol que es realitza amb les tecnologies de la informació i la comunicació. La solidaritat de la família gitana es posa en marxa a través de les eines que ens ofereix la societat de la informació.
- 3.4 Calculem els beneficis familiars: Els nois i noies han de resoldre alguns problemes matemàtics d'una empresa familiar transnacional.

- 3.5 Hi ha més probabilitats de...: Seguint amb els problemes matemàtics, aquesta vegada es calculen les peces de roba que donen més rendibilitat a l'empresa a partir del càlcul de la mitjana.
- 3.6 Com ho combinem?: Les combinacions de la venda de roba són l'aspecte matemàtic que s'ha de resoldre a través del problema plantejat.

3.1 Descripció de l'activitat: Models familiars, antics i nous es donen la mà

📌 Objectius

- Reflexionar sobre la diversitat de models de família que existeixen a l'actualitat i sobre l'ampliació del concepte de família.
- Analitzar els conceptes de família nuclear i família extensa: xarxa de xarxes, solidaritat familiar.

Recomanada per a

- Ciències socials.
- Orientació i tutoria.
- Educació en el lleure.

Edat

14-16 anys.

Durada

Aproximadament 1 hora.

Dinàmica

1. Presentació de l'activitat: Es realitza una introducció explicant sobre què es reflexionarà:

- ✿ El concepte de família que té cadascú.
- ✿ Els diferents tipus de família que existeixen.
- ✿ El concepte de família des de la perspectiva del poble gitano.

Es reparteix la fitxa «Models familiars, antics i nous es donen la mà» i si és possible es projecta la imatge del quadre Família, de Fernando Botero.

2. Treball individual i en petit grup: Es proposa que cadascú, a partir de la imatge projectada, escrigui deu línies sobre les preguntes següents:

- ✿ Creus que la família que es veu al quadre respon a tota la realitat de famílies que trobem a la nostra classe o escola? Per què?
- ✿ Quins tipus de família coneixes? Com es configuren?

- ✿ En què s'assemblen o es diferencien de les del quadre?
(Vegeu el document adjunt.)

3. Treball en gran grup: S'introdueix la citació dels sociòlegs Üllrich i Elizabeth Beck i s'expliquen els conceptes de família nuclear, nous models i família extensa. S'obre un espai per fer preguntes o expressar dubtes sobre els conceptes i per posar en comú les reflexions que s'han fet anteriorment al petit grup.

4. Treball en petit grup: En petits grups es llegeixen les frases sobre el concepte de família de diferents persones gitanes, i es deixa un espai perquè l'alumnat reflexioni i discuteixi.

- ✿ Què coneixíeu abans i què penseu ara de la família gitana?
- ✿ Quins aspectes destacaríeu del concepte de família gitana segons aquestes frases?
- ✿ En què s'assemblen a altres famílies que coneixeu?
- ✿ En què es diferencien?
- ✿ Quines aportacions creieu que té el concepte de família gitana?
Quin és el paper de la solidaritat a la família gitana?

5. Posada en comú de les reflexions: Es posen en comú les reflexions que han aparegut a cada grup. Es llegeix la fitxa del personatge de María Saavedra, ja que en el relat descriu la seva família.

- ↗ Recursos
- 📄 Fitxa: Reproducció del quadre Família, de Fernando Botero.
 - 📄 Fitxa: Models familiars, antics i nous es donen la mà.
 - 📄 Personatge: María Saavedra.

↑↑ Orientacions

- Un aspecte clau sobre el qual es pot reflexionar és que cada vegada més conviuen diferents models de família a la societat. Aquesta diversitat de models familiars es deu al fet que els membres de la societat tenen més opcions per escollir lliurement com volen viure.
- És important valorar de la mateixa manera tots els diferents models familiars i posar èmfasi en les contribucions de la família gitana.

- En aquest sentit, cal destacar que una de les aportacions que ha fet el poble gitano és la solidaritat que es dóna dins les famílies, i que, en tot cas, siguin com siguin els tipus de família i els seus vincles, en una unitat familiar la solidaritat entre els membres és un element imprescindible.
-

↕ Alternatives i suggeriments

- Vincular aquesta activitat amb la del joc de rol (3.4.), amb l'objectiu d'experimentar una possible organització familiar en xarxa.
-

❗ Informació:

- Beck, U.; Beck-germsheim, E. El normal caos del amor: Las nuevas formas de la relación amorosa. Barcelona: Paidós, 2001.
 - Beck-Gernsheim, E. La reinención de la familia. En busca de nuevas formas de convivencia. Barcelona: Paidós, 2003.
 - Generalitat de Catalunya. Estudi sobre la població gitana de Catalunya. Informe final. Barcelona: Departament de Benestar i Família, 2005.
-

amaro

El poble gitano a Catalunya

Models familiars, antics i nous es donen la mà

Treball individual i en petit grup

1. Mireu la fotografia i escriviu individualment deu línies en què reflexioneu sobre les qüestions següents: Creieu que la família que es veu a la fotografia respon a tota la realitat de famílies que trobem a la nostra classe o escola? Per què? Quins tipus de família coneixeu? Com es configuren? En què s'assemblen o es diferencien de la de la fotografia?
2. Compartiu les vostres reflexions amb el grup.

Treball en gran grup

1. Llegiu la següent citació i reflexioneu sobre: Què és una família nuclear? I els nous models de família? I una família extensa? Discussiu amb el gran grup aportant les reflexions que abans heu fet amb el petit.

➡ «En preguntar pel futur de “la” família, moltes vegades es parteix de condicions falses. La forma coneguda de família nuclear s’oposa a situacions borroses, sense família, o es diu que un altre tipus de família substituirà la nuclear. No obstant això, és molt més probable —si l’anàlisi d’aquest llibre és correcta— que un tipus de família no en margini cap altre, sinó que es donin simultàniament un gran ventall de formes de convivència familiars i extrafamiliars.»

(Beck 1998:252)

Treball en petit grup

1. Llegiu les frases següents sobre el concepte de família gitana i reflexioneu a partir d'aquestes qüestions: Què coneixíeu abans i què penseu ara de la família gitana? Quins aspectes destacaríeu del concepte de família gitana segons aquestes frases? En què s'assemblen a altres famílies que coneixeu? En què es diferencien? Quin és el paper de la solidaritat a la família gitana?

«Molts; la meva família és molt gran, tinc molts germans i cosins que ens hem criat a la mateixa casa, i encara que fins ara cadascú vagi a la seva tots som un.»¹

«En tinc molta, entre la meva família carnal de sang i els gitanos que som família, però que no tenim com a tal, perquè ens hem criat tota la vida junts.»²

«Això és un conjunt de coses, la família és una cosa molt important per a nosaltres, és una cosa molt important, per sobre de tot. Per a algú no ho serà, no? Però molt pocs, de gitanos, molt pocs. La família és molt important, es deuen un respecte, deuen un respecte enorme a la família. Si a algú de la família li passa qualsevol cosa, són allà, però hi són per a allò bo i per a allò dolent, hi són, al peu del canó.»³

«Una xarxa de xarxes és l'estructura a què respon la família extensa, composta no només per persones amb lligams de sang, sinó també per tota una xarxa de persones que escullen formar-ne part a partir d'altres tipus de vincles.»

1. AM-B-H-6/1.3. (Traducció pròpia) Generalitat de Catalunya. Estudi sobre la població gitana de Catalunya. Informe final. Barcelona: Departament de Benestar i Família, 2005.

2. AM-B-H-37/1.2. (Traducció pròpia) Generalitat de Catalunya. Estudi sobre la població gitana de Catalunya. Informe final. Barcelona: Departament de Benestar i Família, 2005.

3. E.4.1. p.2. (Traducció pròpia) Generalitat de Catalunya. Estudi sobre la població gitana de Catalunya. Informe final. Barcelona: Departament de Benestar i Família, 2005.

3.2 Descripció de l'activitat: Gent gran, biblioteques humanes

📌 Objectius

- Conèixer la importància de les persones grans en el si del poble gitano.
- Reflexionar sobre la transmissió cultural i els seus agents.
- Analitzar les aportacions que el concepte de gent gran del poble gitano fa a la família.

🕒 Recomanada per a

- Ciències socials.
- Orientació i tutoria.
- Educació en el lleure.

📅 Edat

12-14 anys.

⏱ Durada

Aproximadament 1 hora.

🔄 Dinàmica

1. **Presentació de l'activitat:** S'introdueix l'activitat reflexionant sobre el paper i la consideració que donem a la nostra societat a les persones grans, i com està canviant en un moment en què cada vegada hi ha més persones grans i una esperança de vida més llarga. Algunes de les preguntes que poden obrir el debat són:
 - ✳ Què enteneu per gent gran? Com veieu la seva vida?
 - ✳ Quin creieu que és el paper de la gent gran a la família actualment?
 - ✳ Creieu que ha canviat respecte a èpoques anteriors? En què?
 - ✳ Reflexioneu sobre quin penseu que hauria de ser.
 - ✳ Què coneixeu del paper de la gent gran a la família gitana?
2. **Projecció del DVD Gitanos de Barcelona avui:** El DVD tracta diferents aspectes del poble gitano. El fragment entre el minut 3,06 i el 4,30 es refereix explícitament a les persones grans i permet reflexionar a l'entorn de les preguntes següents:

-
-
- ✿ Què en penseu, de la responsabilitat de les persones grans gitanes?
 - ✿ Quin és el seu paper dins la família gitana?
 - ✿ Totes les cultures tracten igual les persones grans?
 - ✿ Com us agradaria que us tractessin de grans?
 - ✿ Quines aportacions fa la família gitana pel que fa a la relació amb la gent gran?

3. Posada en comú de les reflexions: Es posen en comú en gran grup les reflexions que hagin sorgit arran de les preguntes i la projecció del DVD.

🔗 Recursos

📄 Fitxa: Gent gran, biblioteques humanes.

📄 DVD: Gitanos de Barcelona avui. Consell Municipal del Poble Gitano; Ajuntament de Barcelona. (Disponible als centres de recursos pedagògics.)

↑↑ Orientacions

- En el si del poble gitano les persones grans tenen una responsabilitat i un paper de molta rellevància, i a totes les cases hi tenen un lloc privilegiat i reben un tracte preferent.
 - El tractament de respecte correspon a la família en primera instància i a qualsevol persona gitana que sigui més jove.
 - Les persones gitanes es tracten entre elles com «cosins» i «cosines» quan tenen una edat similar, i com «oncles» i «ties» quan són més grans.
 - Les persones de respecte són les que, havent arribat a l'edat adulta i que són o poden ser avis i àvies, han viscut en coherència amb els costums del seu poble. És a dir, que han mantingut les formes amb les persones grans, que han utilitzat el diàleg en les relacions socials i familiars, que han desenvolupat unes relacions solidàries i cooperatives, etc.
 - Les persones de respecte, que poden ser homes o dones, són les que es criden per mitjançar en els conflictes o els problemes que sorgeixin en el si d'una família o en una comunitat.
-

↕ Alternatives i suggeriments

- Fer un debat per mitjançar en un conflicte: creació d'un entorn de diàleg, torns de paraula, criteris a seguir i conclusions.
 - Realitzar una recerca sobre el paper que té la gent gran en diferents cultures.
 - Revisar les biografies de gent gran que apareixen a la Borsa de personatges, que és una eina molt útil per exemplificar i donar referents de les persones de respecte del poble gitano, entre les quals destaquen l'Oncle Manel i la María Saavedra.
-

ⓘ Informació

- Generalitat de Catalunya. Estudi sobre la població gitana de Catalunya. Informe final. Barcelona: Departament de Benestar i Família, 2005.
 - Gitanos de Barcelona avui. (DVD) Consell Municipal del Poble Gitano; Ajuntament de Barcelona.
-

amaro

El poble gitano a Catalunya

Gent gran, biblioteques humanes

Les persones grans són el referent i la memòria històrica de les persones gitanes.

Fins al segle xx no s'havia escrit la història del poble gitano per part dels seus protagonistes. La transmissió dels valors, els costums, les anècdotes o els esdeveniments importants l'han anat fent les persones grans, i així s'han convertit en una biblioteca per a la resta del seu poble.

«Els nostres vells són la font d'informació i formació i de tot; són les nostres universitats.»*

1. Després de veure un fragment del vídeo Gitanos de Barcelona avui, respon-ne les preguntes següents:

- ✿ Què en penseu, de la responsabilitat de les persones grans gitanes?
- ✿ Quin és el seu paper dins la família gitana?
- ✿ Totes les cultures tracten igual les persones grans? Com us agradaria que us tractessin de grans?
- ✿ Quines aportacions fa la família gitana pel que fa a la relació amb la gent gran?

* Traducció de la citació extreta de:
Generalitat de Catalunya. Estudi
sobre la població gitana
de Catalunya. Informe final.
Barcelona: Departament de
Benestar i Família, 2005.

3.3 Descripció de l'activitat: Famílies en xarxa

📌 Objectius:

- Analitzar els conceptes de família nuclear i família extensa: xarxa de xarxes, solidaritat familiar.
- Analitzar el paper de les noves tecnologies, el programari social i Internet en la comunicació de les famílies gitanes actualment.
- Reflexionar sobre les noves formes de diàleg i de comunicació derivades de l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació.

🕒 Recomanada per a

- Ciències socials.
- Educació en el lleure.
- Informàtica.

📅 Edat

14-16 anys.

⏱ Durada

Aproximadament 3 hores, més la comunicació entre els nois i noies durant una setmana.

🔄 Dinàmica

1. **Presentació de l'activitat:** Es presenta la citació d'una persona gitana respecte a Internet (fitxa «Famílies en xarxa»). Es comença reflexionant a través de preguntes sobre el paper que pot tenir aquest mitjà en les famílies en general i en les gitanes en concret. Després s'introdueix l'activitat (un joc de rol) i s'explica el concepte de família extensa que acostuma a caracteritzar les famílies gitanes: a més de la família nuclear, també s'hi inclouen les ties, els oncles, els cosins i cosines, els avis i àvies, etc. S'organitzen «famílies» dins el grup; la situació ideal és que a cada família hi hagi unes deu o quinze persones, i se'n pot fer una de sola, dues o tres.
2. **Pensar i repartir els rols familiars:** Es proposa que cada noi i noia agafi el paper d'un membre de la família i que entre tots es reparteixin els papers de pare, mare, fills i filles, ties, oncles, cosins, avis, padrins, madrines (que no necessàriament tenen

vincles sanguinis). Els diferents membres de la família poden viure en un mateix barri o poble, en altres indrets del país, o en altres països d'Europa (per reforçar el caràcter transnacional).

3. **Elaborar el guió de la història familiar:** Seguidament cada grup ha de pensar una breu història de la família: qui són, d'on vénen, qui viu a cada casa, a què es dediquen, etc. La clau de la història és plantejar una situació en què es promogui la solidaritat entre els membres de la família, per exemple, com reaccionen i es donen suport en cas que un es quedi sense feina, se li mori la parella, o un nen o nena vulgui estudiar i arribar a la Universitat, etc. Cal indicar que normalment tots els membres saben com donar suport a la persona en qüestió tant des del punt de vista econòmic com emocional; per exemple, si necessita suport econòmic solen fer col·lectes solidàries, i si necessita suport emocional tothom n'està molt pendent, la cuiden, hi estan a prop, etc.
4. **Joc de rol:** Per organitzar aquesta part de l'activitat s'ha de subratllar que el diàleg té una presència molt forta en el poble gitano, i s'ha de posar èmfasi en la importància de la comunicació entre les famílies extenses gitanes per mantenir els seus vincles.

La dinàmica de l'activitat durant una setmana consistirà a:

- ✿ Mantenir comunicació diària a través d'Internet entre els diferents membres de les famílies (cosins, cosines, àvies, oncles, tietes, etc.). S'utilitzaran programaris com el Messenger o el correu electrònic.
- ✿ Es poden establir converses d'individu a individu, entre tots els membres de la família, entre unitats familiars que conviuen en un lloc i d'altres que conviuen en un altre, es pot fer una conversa amb tots els membres de la família, etc.

5. **I ara pensem com ha anat:** Presentació d'un treball de dues parts:

- ✿ Primera part: Reflexió en grup de l'experiència: com s'ha produït la solidaritat entre la família, els temes que han sortit a les converses, els avantatges i les dificultats.

✿Segona part: Còpia de totes les converses mantingudes (a través del Messenger, correus electrònics, etc.).

6. Posada en comú: Reflexió final i debat en gran grup.

📁 Recursos: 📄 Fitxa: Famílies en xarxa.
📄 Internet, canó i pantalla.

↑↑ Orientacions

- Un aspecte clau sobre el qual es pot reflexionar és l'organització de la família extensa del poble gitano, que actualment conviu amb diferents models de família.
 - Cal destacar que una de les aportacions que ha realitzat el poble gitano és la solidaritat en el si de les famílies, i que, en tot cas i siguin com siguin els vincles (de sang o no), el que és important per donar sentit a una unitat familiar és la solidaritat entre els seus membres.
 - És important destacar el fet que les famílies gitanes utilitzen el diàleg per resoldre els conflictes, i reflexionar sobre les aportacions d'això a altres conceptes de família i a la societat en general.
- Un altre aspecte clau és la reflexió sobre l'accés de les famílies gitanes a Internet i les possibilitats que dona per desenvolupar la seva forma d'organització familiar.

📄 Informació

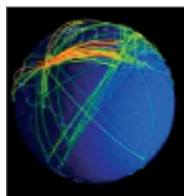
- Xarxa Omnia: www.xarxa-omnia.org/home/ (consultada el 21 de juliol de 2010).
- Red Conecta: www.redconecta.net (consultada el 21 de juliol de 2010).
- Generalitat de Catalunya. Estudi sobre la població gitana de Catalunya. Informe final. Barcelona: Departament de Benestar i Família, 2005.
- Castells, M. La era de la información. Economía, sociedad y cultura. Madrid: Alianza, 1997, vol. I, II, III.

amaro

El poble gitano a Catalunya

Famílies en xarxa

«A més, tingues en compte
que jo sempre dic que
Internet és gitano;
les persones gitanes no
tenim ni territori físic,
ni fronteres, ni res, Internet
tampoc, Internet és gitano.»

Lectura i reflexió sobre la frase. Responen les qüestions següents:

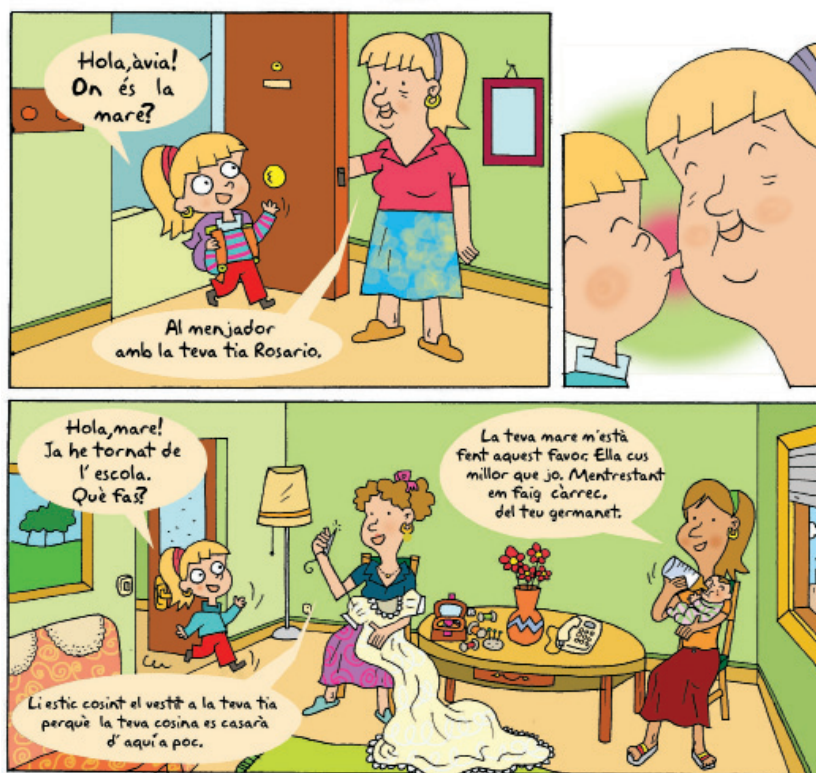
1. La comunitat gitana disposa de les mateixes oportunitats que la resta de la societat en l'ús de les TIC? Per què?
2. Quin és el paper d'Internet en el manteniment dels vincles entre famílies transnacionals?

Joc de rol: Som una família

Som una família extensa formada per entre deu i quinze persones, i ens hem de repartir els papers de mare, pare, ties, oncles, fills, filles, cosins, cosines, avis, àvies, madrines, padrins, etc. Hem de descriure cadascun d'aquests personatges: qui és, com és, de què treballa o què estudia, on viu i amb qui.

Algun membre de la nostra família necessita el nostre suport; hem de pensar una situació concreta i durant una setmana hem de viure aquesta experiència. La clau es troba en fer palpable la unió i la solidaritat entre tots els membres de la família entorn de la persona en qüestió, per tant, la comunicació mitjançant el Messenger, el correu electrònic, etc., s'ha d'anar registrant. En acabar la setmana s'haurà de posar en comú la situació que s'ha produït, com s'ha establert la comunicació i com s'ha portat a terme la solidaritat dins la família.

El treball de la Saray

3.4 Descripció de l'activitat: Calculem els beneficis familiars

📌 Objectius

- Comprendre les decisions que hi ha al voltant de la gestió d'un negoci.
- Ser conscient de la necessitat d'un bon treball en equip en un negoci, com succeeix en molts negocis familiars gitanos.
- Aplicar tècniques matemàtiques per garantir els guanys d'un negoci.
- Treballar els conceptes de programació lineal, sistema d'inequacions, funcions, valors òptims, derivada (primera i segona), minimitzar i trobar màxims de la funció.

🕒 Recomanada per a

- Matemàtiques.
- Economia.

📅 Edat

16-18 anys.

⏱ Durada

Aproximadament 2 hores (8 hores si es fa el projecte).

🔄 Dinàmica

1. **Presentació de l'activitat:** S'introdueix el concepte de família-xarxa al grup, tal com s'expressa a la introducció d'aquest bloc, i es comenta que es treballaran conceptes matemàtics que s'apliquen directament al dia a dia d'un negoci familiar.
2. **Exercici matemàtic:** Es distribueix la fitxa «Calculem els beneficis familiars». Es treballa per grups la resolució del problema de la distribució dels productes per treure el màxim benefici.
3. **Valoració conjunta:** Es posen en comú els diferents exercicis que ha fet cada grup. L'activitat finalitza amb un debat obert en què es valora el fet d'utilitzar certs

coneixements matemàtics en el dia a dia de la gestió d'un negoci transnacional com el de l'empresa gitana de l'activitat. (Vegeu l'apartat «Alternatives» per al projecte.)

↯ Recursos □ Fitxa: Calculem els beneficis familiars.

□ Fitxa: En cas que es vulgui fer un projecte, l'alumnat necessitarà ordinadors amb connexió a Internet, diaris i material per accedir a la informació dels proveïdors.

↑↑ Orientacions

- El context de treball que es planteja és la gestió que fa una família gitana de la seva empresa familiar. El negoci està organitzat al voltant d'una petita fàbrica de roba, ubicada a Marsella, i tres botigues de venda al públic que es troben repartides a Barcelona, Tolosa i Saragossa. L'activitat està orientada a treballar diversos aspectes d'un model d'economia transnacional dins del marc de la UE. L'objectiu és que els nois i noies desenvolupin estratègies per gestionar aquest tipus de situacions en la vida quotidiana, tot establint connexions directes entre el coneixement matemàtic i les necessitats de la vida real.
- Un aspecte clau sobre el qual es pot reflexionar conjuntament és que aquest tipus de negoci requereix molta organització i planificació. A la vegada, també sobre el fet que les xarxes creades pels diferents membres de la família, en aquest cas gitana, permeten tenir informació sempre disponible que facilita la presa de decisions i garanteix el funcionament del negoci.
- Es treballen nocions de programació lineal en la resolució de problemes de màxims, mínims i optimització, l'ús de tècniques matemàtiques com la derivació i el treball amb sistemes d'inequacions, l'aprofundiment en l'aplicació del concepte de funció des del punt de vista algebraic, i la formalització de decisions mitjançant criteris matemàtics.

↓↑ Alternatives i suggeriments

- Els nois i noies poden treballar en un projecte buscant preus reals a Internet o anant al mercat per entrevistar-hi els venedors i conèixer com organitzen realment el seu negoci, entre altres opcions. La informació obtinguda s'ha de presentar de forma sistemàtica i coherent, realitzant els càlculs pertinents i utilitzant pòsters, presentacions en Power Point, etc. S'estableixen comparacions amb la resolució acadèmica

mitjançant sistemes d'inequacions. El projecte implica treballar en grup i utilitzar estratègies per cercar i organitzar informació, a més de processar-la mitjançant tècniques matemàtiques.

Informació

- Lemos Castro, L.; Ortega Mongil, M. A.; Flecha García, R.; Giménez Prado, F.; Valls Carol, R.; Escolà Grau, F. J.; Flecha Fernández de Sanmamed, A.; Díez-Palomar, J. Matemáticas. Educación de personas adultas. Barcelona: El Roure, 2002.
 - Rodríguez Fernández de Ávila, E.; Ayuso de La Calle, M. B.; López Corella, S.; Díez Lozano, A. Matemáticas II. Saragossa: Edelvives, 1991.
-

amaro

El poble gitano a Catalunya

Calcuem els beneficis familiars

Aquesta activitat consisteix a organitzar la producció d'una empresa familiar amb seus a diferents ciutats de l'Estat espanyol i del sud-est de França. La família Cortés té un negoci de roba, es tracta d'una petita empresa que manufactura peces de roba amb un nom propi, TC-tèxtils Cortés. El que fa és comprar les teles als majoristes, treballar-les en una petita fàbrica familiar instal·lada a Marsella i distribuir-les entre les tres botigues que té la família, repartides a Barcelona, Tolosa i Saragossa. L'Antonio Cortés és el responsable de la distribució de les peces una vegada produïdes a la fàbrica de Marsella. Per fer-ho ha de tenir en compte el preu del transport a cadascuna de les botigues, que varia en funció del quilometratge i de la quantitat. Si omple dues furgonetes li surt més car que si n'envia una de sola. Però si venen tot el gènere els guanys són més grans. També depèn de la qualitat

del que vol la clientela. Per exemple, a Saragossa es ven menys que a Barcelona, però la clientela de Saragossa generalment s'estima peces més cares, mentre que a Barcelona té més èxit la línia hippy, que és molt més barata. A Tolosa es venen bé gairebé totes les peces, però en menor quantitat que a Barcelona. Les dades que té l'Antonio de l'any passat són les següents:

	Quantitat de diners procedents de les vendes	Quantitat de diners que ha costat la distribució a cada botiga	Nombre de peces portades a la botiga
Botiga de Tolosa	300.000	1.200	12.000
Botiga de Barcelona	360.000	4.800	24.000
Botiga de Saragossa	150.000	1.500	5.000

Dades corresponents al darrer any. Nota: Cada camió-furgoneta pot portar un màxim de 1.000 peces de roba. Si se sobrepassa aquesta quantitat es necessiten dos camions o fer dos viatges (és el mateix pel que fa a les despeses). Per al càlcul de les despeses de distribució, es calculen 50 € de gasolina per anar de Marsella a Tolosa, 100 € per anar de Marsella a Barcelona, i 150 € per anar de Marsella a Saragossa. S'ha tingut en compte el nombre de viatges i l'anada i tornada del o els camions. A Tolosa el gènere s'ha venut a una mitjana de 25 €; a Barcelona, de 15 €, i a Saragossa, de 30 €.

Llegiu el text, consulteu la taula i responeu les següents preguntes

1. Què li surt més a compte fer aquest any a la família Cortés per minimitzar les despeses i obtenir el màxim benefici? Si fóssiu l'Antonio, quina decisió prendríeu?
2. Les despeses mitjanes per produir una peça de roba a la fàbrica de Marsella, un cop s'han tingut en compte tant el valor de la tela com les despeses de lloguer, llum, telèfon i d'altres, és de 16,5 € la peça. Quin ha estat el guany real de la família Cortés l'any passat? Surt a compte aquest negoci?
3. Després d'analitzar els resultats de l'any anterior, enguany l'Antonio ha decidit que vol reduir el gènere que venen a Barcelona, perquè el preu de la distribució és massa alt i els guanys obtinguts no compensen si augmenta el nombre de vendes a Saragossa. Per això vol que les vendes a Barcelona siguin $\frac{3}{7}$ parts del total, que a Saragossa es vengui $\frac{1}{2}$ de la producció, i que la resta es vengui a Tolosa. Tot i així, vol organitzar la distribució de manera que la suma dels costos de distribució de cada botiga sigui inferior als 7.500 € d'aquest any. Com ho ha de fer, per complir també la condició anterior? Tingueu en compte que els costos no han de superar mai els beneficis perquè el negoci vagi bé.

3.5 Descripció de l'activitat: Hi ha més probabilitats de...

Objectius

- Comprendre les decisions que hi ha al voltant de la gestió d'un negoci.
Ser conscient de la necessitat d'un bon treball en equip en un negoci, com succeeix en molts negocis familiars gitanos.
- Treballar els conceptes de mitjana, moda (mesures de tendència central), desviació estàndard i desviació típica (mesures de dispersió), interpretar la informació que ofereixen les diverses mesures de caire estadístic, i utilitzar gràfics per representar dades i visualitzar tendències. Estadística descriptiva.

Recomanada per a

- Matemàtiques.
- Economia.

Edat

16-18 anys.

Durada

Aproximadament 2 hores.

Dinàmica

1. **Presentació de l'activitat:** S'introdueix el concepte de família-xarxa al grup, tal com s'expressa a la introducció d'aquest bloc, i es comenta que es treballaran conceptes matemàtics que s'apliquen directament al dia a dia d'un negoci familiar. Es treballarà a través de la producció, en concret a través dels productes que poden donar més rendibilitat i de la seva mitjana.
2. **Exercici matemàtic:** Es treballa per grups la resolució del problema de producció.
3. **Valoració conjunta:** Es posa en comú la valoració de l'alumnat del fet d'utilitzar certs coneixements matemàtics en el dia a dia de la gestió d'un negoci transnacional com el de l'empresa gitana de l'activitat.

Recursos

Fitxa: La roba que està de moda...

📄 Internet: En cas que es vulgui fer un projecte, l'alumnat necessitarà ordinadors amb connexió a Internet, diaris i material per accedir a la informació dels proveïdors, i potser visitar un mercat per fer-se una idea de la dinàmica d'un negoci.

↑↑ Orientacions

- El context de treball que es planteja és la gestió que fa una família gitana de la seva empresa familiar. El negoci està organitzat al voltant d'una petita fàbrica de roba, ubicada a Marsella, i tres botigues de venda al públic que es troben repartides a Barcelona, Tolosa i Saragossa. L'activitat està orientada a treballar diversos aspectes d'un model d'economia transnacional dins del marc de la UE. L'objectiu és que els nois i noies desenvolupin estratègies per gestionar aquest tipus de situacions en la vida quotidiana, tot establint connexions directes entre el coneixement matemàtic i les necessitats de la vida real.
- Un aspecte clau sobre el qual es pot reflexionar conjuntament és que aquest tipus de negoci requereix molta organització i planificació. A la vegada, també sobre el fet que les xarxes creades pels diferents membres de la família, en aquest cas gitana, permeten tenir informació sempre disponible que facilita la presa de decisions i garanteix el funcionament del negoci.
- Ús dels elements d'estadística descriptiva per a la presa de decisions en un negoci. Aprenentatge dels conceptes de mesures de tendència central (mitjana, mediana i moda) i les mesures de dispersió (desviació típica, estàndard i variància), i comprensió del seu significat i dels contextos en què es poden fer servir de manera fiable.

↓↑ Alternatives i suggeriments

- Es pot fer una excursió a algun negoci real i que l'administrador/a expliqui als nois i noies com s'organitzen a la realitat els diferents processos relacionats amb cada pregunta. L'objectiu és fer un treball documentat amb notes de camp i entrevistes, per exemple, que expliquin i exemplifiquin cada activitat.

📄 Informació

- Lemos Castro, L.; Ortega Mongil, M. A.; Flecha García, R.; Giménez Prado, F.; Valls Carol, R.; Escolà Grau, F. J.; Flecha Fernández De Sanmamed, A.; Díez-Palomar, J. Matemáticas. Educación de personas adultas. Barcelona: El Roure, 2002.
- Rodríguez Fernández De Ávila, E.; Ayuso De La Calle, M. B.; López Corella, S.; Díez Lozano, A. Matemáticas II. Saragossa: Edelvives, 1991.

La roba que està de moda...

L'Antoni Cortés ha parlat amb els seus cosins, que s'encarreguen de les vendes a cada botiga. Volen contractar informàtics perquè els desenvolupin un programari propi que els permeti gestionar millor la producció, però com que és un servei una mica car i encara no tenen la infraestructura, de moment s'organitzen passant-se la informació per telèfon.

L'Antoni necessita saber la quantitat de peces de roba que es venen per tal d'organitzar la producció a la fàbrica. Per això li interessa saber la mitjana i la dispersió dels diferents models de roba que tenen a la venda. La taula següent recull tota la informació que ha obtingut després de parlar amb els seus cosins:

	Gen.	Feb.	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des.
Vestit model 1	141	56	78	65	76	54	245	303	54	78	87	165
Vestit model 2	113	34	65	45	34	67	305	403	56	76	45	249
Vestit model 3	124	65	45	76	76	43	276	76	87	98	34	201
Vestit model 4	178	43	64	56	76	83	312	421	96	86	23	113
Vestit model 5	132	23	54	76	23	90	123	210	23	98	47	99
Jersei model 1	432	54	87	203	250	201	234	321	122	198	259	201
Jersei model 2	503	65	98	203	240	234	304	201	123	254	261	215
Jersei model 3	301	24	56	153	121	114	365	453	98	132	65	51
Jersei model 4	210	54	78	189	214	204	810	498	421	123	86	79
Jersei model 5	310	87	165	167	186	201	134	198	189	178	165	129
Niqui model 1	123	24	34	250	245	354	601	254	124	186	123	142
Niqui model 2	321	65	87	298	267	256	245	217	298	209	207	254
Niqui model 3	298	37	98	267	209	256	301	123	182	121	124	128
Niqui model 4	345	82	209	256	278	309	420	124	143	207	198	208
Niqui model 5	431	76	23	309	265	398	109	243	209	264	132	213
Pantaló model 1	187	37	87	198	145	134	298	89	178	78	129	109
Pantaló model 2	209	24	96	145	109	145	298	135	256	109	87	186
Pantaló model 3	178	56	76	134	123	118	198	87	145	45	76	111
Pantaló model 4	209	78	34	145	145	109	245	309	265	109	130	113
Pantaló model 5	243	24	98	245	234	223	213	312	318	267	209	214

Vendes durant la temporada 2010, en milers de peces

Consulteu la taula i responeu les preguntes següents

1. Quines línies de vestits, jerseis, niquis i pantalons creieu que mantindrà l'Antonio? Per què? Quines creieu que traurà? Per què?
2. Quina és la peça més rendible per a la família Cortés? Per què?
3. Quins són els mesos en què hi ha més vendes? I el mes en què n'hi ha menys? A què creieu que es deu?
4. Com organitzaríeu les vacances de les persones que treballen a la fàbrica de Marsella? I les de les persones que treballen a les diferents botigues? Per què?

3.6 Descripció de l'activitat: Com ho combinem?

Objectius

- Comprendre les decisions que hi ha al voltant de la gestió d'un negoci. Ser conscient de la necessitat d'un bon treball en equip en un negoci, com succeeix en molts negocis familiars gitanos.
- Aplicar tècniques matemàtiques per garantir els guanys d'un negoci.
- Aprenentatge i aplicació de la combinatòria. Reconeixement de permutacions (amb i sense repetició) i de combinacions. Similituds, diferències i aplicació en situacions reals.

Recomanada per a - Matemàtiques.

Edat

14–16 anys.

Durada

Aproximadament 2 hores.

Dinàmica

1. **Presentació de l'activitat:** S'introdueix el concepte de família-xarxa al grup, tal com s'expressa a la introducció d'aquest bloc, i es comenta que es treballaran conceptes matemàtics que s'apliquen directament al dia a dia d'un negoci familiar. En concret, es treballarà el concepte de combinatòria amb les diferents possibilitats de combinació de roba que es poden configurar.
2. **Exercici matemàtic:** Es treballa per grups la resolució del problema de combinatòria de les variants d'estil de moda.
3. **Discussió:** Es posa en comú la valoració de l'alumnat del fet d'utilitzar certs coneixements matemàtics en el dia a dia de la gestió d'un negoci transnacional com el de l'empresa gitana de l'activitat.

Recursos ☐ Text: Com ho combinem?

☐ Personatge: Juana Martín, dissenyadora.

-
- Internet: En cas que es vulgui fer un projecte, l'alumnat necessitarà ordinadors amb connexió a Internet, diaris i material per accedir a la informació dels proveïdors, i potser visitar un mercat per fer-se una idea de la dinàmica d'un negoci.

↑↑ Orientacions

- El context de treball que es planteja és la gestió que fa una família gitana de la seva empresa familiar.
El negoci està organitzat al voltant d'una petita fàbrica de roba, ubicada a Marsella, i tres botigues de venda al públic que es troben repartides a Barcelona, Tolosa i Saragossa. L'activitat està orientada a treballar diversos aspectes d'un model d'economia transnacional dins del marc de la UE. L'objectiu és que els nois i noies desenvolupin estratègies per gestionar aquest tipus de situacions en la vida quotidiana, tot establint connexions directes entre el coneixement matemàtic i les necessitats de la vida real.
- Un aspecte clau sobre el qual es pot reflexionar conjuntament és que aquest tipus de negoci requereix molta organització i planificació. A la vegada, també sobre el fet que les xarxes creades pels diferents membres de la família, en aquest cas gitana, permeten tenir informació sempre disponible que facilita la presa de decisions i garanteix el funcionament del negoci
- Aprenentatge i aplicació de tècniques de combinatòria. Ús de les permutacions (amb i sense repetició) i les combinacions. Diferències i similituds. Quan es fa servir un tipus i quan es fan servir els altres?

↓↑ Alternatives i suggeriments

- Anar a algun negoci real i esbrinar, a partir de preguntes, quina aplicació fan de la combinatòria.
- Incloure l'anàlisi del personatge de Juana Martín, dissenyadora de moda gitana.

❗ Informació

- Lemos Castro, L.; Ortega Mongil, M. A.; Flecha García, R.; Giménez Prado, F.; Valls Carol, R.; Escolà Grau, F. J.; Flecha Fernández De Sanmamed, A.; Díez-Palomar, J. Matemáticas. Educación de personas adultas. Barcelona: El Roure, 2002.
- Rodríguez Fernández De Ávila, E.; Ayuso De La Calle, M. B.; López Corella, S.; Díez Lozano, A. Matemáticas II. Saragossa: Edelvives, 1991.

Com ho combinem?

L'any passat la família Cortés va fabricar una col·lecció de cinc tipus diferents de vestits, de jerseis, de niquis i de pantalons. Les característiques de cada producte són les següents:

Vestit Model 1	Vestit de temporada amb combinació de vermell i blanc
Vestit Model 2	Vestit d'estiu color blanc mat
Vestit Model 3	Vestit d'executiva color gris pàl·lid
Vestit Model 4	Vestit d'estiu color verd
Vestit Model 5	Vestit de temporada color ocre
Jersei Model 1	Jersei negre amb franja vermella
Jersei Model 2	Jersei taronja
Jersei Model 3	Jersei blau cel lluminós
Jersei Model 4	Jersei marró
Jersei Model 5	Jersei gris amb quadre negre
Niqui Model 1	Niqui blau
Niqui Model 2	Niqui verd pistatxo
Niqui Model 3	Niqui taronja amb franja blava estreta
Niqui Model 4	Niqui vermell amb lletres blanques
Niqui Model 5	Niqui marró terra
Pantaló Model 1	Pantaló de pinces gris fosc
Pantaló Model 2	Pantaló texà de noi
Pantaló Model 3	Pantaló texà de noia
Pantaló Model 4	Pantaló blau fosc de vestir
Pantaló Model 5	Pantaló amb butxaques per fora

1. Si compreu un vestit, un jersei, un niqui i un pantaló, quantes combinacions diferents de roba podeu fer?
2. Si tu i el teu germà teniu la mateixa talla de roba i vau comprar-vos un jersei cadascú, tres niquis i dos pantalons, totes peces diferents, quantes combinacions de roba podeu fer entre els dos? Dibuixa-les.
3. Si haguéssiu de triar només cinc peces diferents, quines us compraríeu? Per què?